

כתובת בית דוד

The House of David Inscription

כסלו התשפ"ג • 12/2022 • 1143

מניחים כי כתובת בית דוד מתארת את עלייתו של חזאל לכס ארם-דמשק לאחר מות קודמו ואת השליטה הישראלית על שטח ארם. בהמשך מתוארים הניצחון הארמי והריגתם של יהורם, בנו של אחאב מלך ישראל, ואחזיהו, מלך בית דוד (יהודה). עשרות רבות של ספרים ומאמרים נכתבו על השפה, האפיוגרפיה וההקשר ההיסטורי של הכתובת. חשיבותו נעוצה בין היתר בהתכתבותו עם הטקסט המקראי ובאישורו וכן בהופעתו החד-משמעית הראשונה של דוד כמייסד שושלת לבנטינית ביהודה.

מצבת הניצחון הארמית נופצה כנראה במאה השמינית לפנה"ס על ידי הצבא הישראלי הכובש, בהנהגתו של יואש או ירבעם השני. שבריו שימשו חומר בניין למבנים חיצוניים בתל דן במאה החמישית לפנה"ס. המצבה מוצגת בגלריית תקופת הברזל של מוזאון ישראל בירושלים.

ד"ר דוד אילן

מנהל, המכון לארכיאולוגיה ע"ש נלסון גליק, היברו יוניון קולג'

תיאור הבול והמעטפה

בול נראה שבר של מצבת האבן, ובה הכיתוב "בית דוד" מובלט בלבן.

המצבה - מאוסף רשות העתיקות, התצלום - מוזאון ישראל, ירושלים, מידד סוכובולסקי.

ברקע הבול נראה תצלום של האתר הארכאולוגי תל דן (המצבה נמצאה ברחבת הכניסה לעיר הקדומה) - שאטרסטוק.

בשולב נראה חלק מהטקסט בארמית, והכיתוב "בית דוד" מובלט בו בשחור.

במעטפה נראה הטקסט בארמית, ולצידו תרגום לעברית.

כתובת בית דוד נמצאה בתל דן ב-21 ביולי 1993 על ידי גילה קוק, המוודת הארכאולוגית של משלחת תל דן, בהנהלת ד"ר אברהם בירן. הטקסט חקוק על גבי מצבה העשויה מאבן בזלת, ממנה נמצאו שלושה שברים. המצבה נופצה בכוונה, ושבריה שולבו בקירות ובריצופים של מתחם מבנים, הממוקם ברחבה שמחוץ לחומות העיר דן. בחלק שנתר מהכתובת ישנן 13 שורות בארמית, המשקפות סגנון ותכנים האופייניים למאות ה-8-9 לפנה"ס. בשל תוכנו והקשרו ההיסטורי רוב החוקרים מתארכים את הכתובת למחצית השנייה של המאה התשיעית לפנה"ס.

התרגום של בירן ויוסף נווה משנת 1995:

1. [...] וחתך [...]]
2. [...] אבי עלה [נגדך] כאשר הוא נלחם ב [...]]
3. ואבי שכם, הוא הלך אל [אבותיו] (כלומר חלה ומת). [ומלך י [ש]
4. ראל נכנס בעבר בארץ אבי, [ו] חדר עשה אותי למלך,
5. וחדר הלכה מולי, [ו] יצאתי משבעת [...]]
6. ממלכותי, וחרגתי בני משפחה, אשר רתמו את [המוני צ'א]
7. מהומות ואלפי פרשים (או: סוסים). [הרגתי את יהו] בן חבן [של אחאב]
8. מלך ישראל, ו [אני] הרג את [אחז] יהואו בנו של [יהורם קין]
9. ו בית דוד, ואני הפכתי את [עיריותיהם לחורבות והפכנו]
10. אדמתם לתוך [שמימה]
11. אחרים [...] יהו ר-ו]
12. הובלנו על אי [ראאל ואני הנחנו]
13. מצור על [...]]

מתרגמים אחרים תרגמו את שורות 6 ו-7 באופן שונה, והעדיפו שני מלכים במקום שבעים, אלפיים מרכבות ואלפיים פרשים במקום "אלפים".

הטקסט מנציח את ניצחונו הצבאי של מלך ארמי על מלכים יריבים. מצבות כאלה הוקמו לעיתים קרובות במקומות בולטים בערים או במקומות חשובים (כמו שערי העיר). רוב החוקרים סבורים כי המלך המתואר בכתובת הארמית הוא חזאל, ששלט בדמשק בשנים 843-806 לפנה"ס. חזאל ידוע מהתנ"ך (למשל, מלכים א יט, טו; מלכים ב יב, יז-יח), שם הוא מתואר בנבואותיהם של אליהו ואלישע כמלך ארם-דמשק ואויב ישראל.

עיצוב בול, מעטפה וחותמת:
רון גולדברג
Stamp, FDC & Cancellation
Design: Ronen Goldberg

The House of David Inscription

The House of David inscription was discovered at Tel Dan in northern Israel on July 21, 1993 by Gila Cook, the site surveyor of the Tel Dan expedition, led by Dr. Avraham Biran. The text is inscribed on a basalt stele (standing stone, *mazzevah* in Hebrew), of which three fragments remain. The stele was purposely shattered and its fragments were incorporated into the walls and pavements of a building complex located in a plaza outside the walls of the ancient town. The surviving part of the inscription contains 13 lines in Aramaic, closely related to Hebrew, in a style and content characteristic of the 9th-8th centuries BCE. Most scholars date it in the second half of the 9th century BCE, due to the content and historical context of the inscription.

The translation proposed in 1995 by Biran and Yosef Naveh reads:

1. [] [...] and cut [...]
2. [...] my father went up [against him when h]e fought at [...]
3. and my father lay down, he went to his [ancestors (viz. became sick and died)]. And the king of I[s-]
4. rael entered previously in my father's land, [and] Hadad made me king,
5. And Hadad went in front of me, [and] I departed from the seven [...]
6. s of my kingdom, and I slew [seve]nty kin[gs], who harnessed th[ousands of cha-]
7. riots and thousands of horsemen (or: horses). [I killed Jeho]ram son [of Ahab]
8. king of Israel, and [I] killed [Ahaz]iahu son of [Jehoram kin-]
9. g of the House of David, and I set [their towns into ruins and turned]
10. their land into [desolation]
11. other [... and Jehu ru-]
12. led over Is[rael and I laid]
13. siege upon []

Subsequent translators have translated lines 6 and 7 differently, preferring two kings instead of seventy, two thousand chariots and two thousand horsemen rather than "thousands".

The text commemorates the military victory of an Aramaean king over opposing kings. Such steles were often set up in prominent places in important towns or locations (city gates, for example). Most scholars believe that the Aramaean king from the inscription is Hazael, who ruled from Damascus in the years 843-806 BCE. Hazael is known from the Hebrew Bible (e.g. I Kings 19:15, II Kings 12:17-18) where he is prophesied by Elijah and Elisha to be the king of Aram-Damascus and an enemy of Israel.

The House of David inscription is thought to describe Hazael's ascendance to the throne of Aram-Damascus

תותמת אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

following the death of his predecessor, and Israelite control over the Aramaean territory. It goes on to narrate the victory over and the killing of Jehoram, the son of Ahab, king of Israel and the king of the House of David (Judah), Ahaziah. Dozens of books and articles have been written about the language, epigraphy and historical context of the inscription. Among other things, its importance lies in its correspondence to and confirmation of the biblical text and the first unequivocal appearance of David as the founder of a Levantine dynasty in Judah.

The Aramaean victory stele was probably shattered in the 8th century BCE by the conquering Israelite army under the leadership of either Joash or Jeroboam II. Its fragments were used as building material for the 8th century BCE extramural structures at Tel Dan. The stele is currently on display in the Iron Age gallery of the Israel Museum in Jerusalem.

Dr. David Ilan, Director

Nelson Glueck School of Biblical Archaeology, Hebrew Union College

Description of the Stamp and First Day Cover

The stamp features a stele fragment on which the words "House of David" appear prominently in white. The stele – from the Israel Antiquities Authority; Photo – The Israel Museum Jerusalem, Meidad Sokolovsky. The background shows a photo of the Tel Dan archeological site (the stele was discovered at the entrance to the ancient town) – Shutterstock.

The tab features part of the Aramaic text, with the words "House of David" emphasized in black.

The FDC shows the Aramaic text along with the Hebrew translation.

Issue:	דצמבר 2022	הנפקה:
Stamp Size (mm):	H 40 ג / W 30 ר	מידת הבול (מ"מ):
Plate:	1220	לוח:
Stamps per Sheet:	15	בולים בגיליון:
Tabs per Sheet:	5	שבליים בגיליון:
Method of printing:	אופסט Offset	שיטת הדפסה:
Security mark:	מיקרוטקסט Microtext	סימון אבטחה:
Printer:	Cartor Security Printing, France	דפוס:

השירות הבולאי - טל: 076-8873933
שד' הרכס 21, מודיעין 7178390
 The Israel Philatelic Service - Tel: 972-76-8873933
 Sderot HaReches 21, Modi'in 7178390
 www.israelpost.co.il * e-mail: philserv@postil.com